

Aktivity pro tažné psy (a nejen pro ně)

■ Elegantní samojedi při práci.

Mushing – psi

Vyslovíme-li slovo mushing, většina lidí si představí spřežení huňatých sibiřských husky s typickou bílou maskou. Některým ještě utkví v paměti jejich uhrančivé modré oči a to je asi tak všechno. Zjednodušeně řečeno však ve sportu zvaném mushing, můžeme užít jakéhokoliv psa, kterému se tato aktivita líbí, má chuť pracovat a kterému to samozřejmě jeho tělesná konstituce dovoluje. Druhá věc je, co si od záměru zapřáhnout svého psa nebo psy slibujeme a jaké máme sportovní ambice do budoucnosti. Na to je třeba brát ohled už při pořizování štěněte a zaměření na konkrétní disciplínu. Ušetříme si tím nejedno zklamání a pohled na nešťastného psa.

Abyste si toto ujasnili, je určitě dobré, mimo nastudování dostupné literatury a internetu, navštívit nějaké musherské závody a tam také o svém záměru pohovořit se zkušenými závodníky i chovateli. Jestliže vás láká sportovní kariéra, budou pro vás stoprocentně nejvhodnější buď severská plemena, nebo speciální saňoví psi, kteří jsou k práci

v zápřahu dlouhodobě záměrně šlechtěni. Pokud chcete zapřahat i jiná plemena, a to pouze rekreačně, příležitostně a především k vybití nahromaděné energie svých miláčků, měli byste se spíše poohlédnout po tzv. individuálních disciplínách, jako je skijöring, canicross, bikejöring, scootering či pulka. O těch ještě ostatně bude řeč v dalších dílech. **Pro klasický zápřah jsou přece jen vhodnější k tomu vytvořená plemena.**

Koho do spřežení

Aljašský malamut – jak již název napovídá, je to pes pocházející z Aljašky, původně

„výšlechtěný“ indiánským kmenem Mahlemutů. Vyznačuje se přátelskou povahou, odolností vůči povětrnostním vlivům a nenáročností. Je největší a nejsilnější z tažných psů. Býval tradičně užíván pro namáhavou práci k přepravě těžkých nákladů a není proto rozeným závodníkem. Jeho výjimečné vlastnosti najdou tedy uplatnění spíše na středních či longových vytrvalostních tratičích, na dlouhých výpravách, kde není rychlost na prvním místě a také při rekreačním ježdění. Navíc malamut dokáže být i ideální společník, dogtrekkingový vytrvalec či šampión v tahu břemen tzv. weight pulling.

Sibiřský husky – asi neznámější a nejpopulárnější severské tažné plemeno. Drobní rychlí psíci sibiřského národa Čukčů dlouhá léta kralovali závodům psích spřežení a jejich popularita závratně rostla. Jejich vytrvalost a skladnost je obdivuhodná. V posledních letech je však jejich sportovní vývoj stále více svazován a omezován standardem plemene, který přesně určuje jejich exteriér. Proto bohužel dochází, stejně jako u malamutů, ke stále většímu štěpení na pracovní a výstavní linie. Může se vám tedy stát, že pořídíte sice krásného severského psa, kterému už však silně zakrněly geny pro práci ve spřežení. Přesto lze sibiřského huskyho jednoznačně doporučit jako ideálního závodního psa pro všechny typy tratí i rekreační aktivity.

■ Spřežení složené z aljašských malamutů a grónských psů.

Grónský pes – je nesmírně houževnaté a pracovité plemeno, lichoběžníkového rámce. Se vzrůstajícími počty začali na přelomu století grónští psi, díky vyšší rychlosti, vytlačovat ze závodních tratí aljašské malamuty, se kterými byli kvůli podobné velikosti zařazeni do jedné kategorie. Kvůli horší ovladatelnosti se však brzy od tohoto trendu ustoupilo – návrat malamutů na výsluní se však nekonal. Naopak, celá řada musherů – závodníků přešla na rychlejší alaskány či evropské saňové psy. Pokud se chcete věnovat individuálním disciplínám, a to především rekreačně, pořízením grónského psa získáte věrného a přitom tvrdě pracujícího pomocníka. Smečka grónských psů do spřežení, to už chce notnou dávku trpělivosti a především zkušeností. Doménou severských dřičů, účastníků mnoha polárních expedic, tak asi zůstanou především ledové pláně rodného Grónska.

Samojed – bílý, věčně usměvavý „medvídek“ střední velikosti se, ke svému štěstí, nikdy nestal středem módního zájmu. Jeho popularita roste pomale, ale jistě. Téměř určitě je to dáno jeho víceúčelovostí. Tam odkud samojed pochází, na daleké Sibiři, sloužil kočovnému národu Něnců neboli Samojedů jako pes pastevecký, lovecký, společenský i tažný zároveň. I psi Samojedů bývali často členy polárních výprav. Nevynikají však rychlostí, ale spíše vytrvalostí. V českých zemích jezdí v současné době několik těchto bílých spřežení, a to sprinty počínaje a longy konče. Asi nikdy nebudou houfně okupovat stupně vítězů na závodech, přesto jsou to spolehliví pracanti. Navíc nachází široké uplatnění v dalších individuálních sportech, dogtrekkingu ale třeba i v canisterapii.

Alaska husky – určitě nejrozšířenější a nejúspěšnější závodní tažný pes. K jeho vyšlechtění v Americe byl použit místní indiánský pes s přimísením krve ohařů, chrtů i dalších plemen. Od prvopočátku, se nehledělo na exteriér, ale hlavním kritériem byla chuť a vloh pro práci ve spřežení. Nejedná se tudíž o plemeno jako takové, přesto jednotliví chovatelé vedou pečlivou evidenci svých odchovů a linií.

Myslíte-li to se sportovním mushingem vážně, jsou alaskáni určitě tou pravou volbou. Jsou to nekonfliktní, smečkoví psi, ideální do spřežení, ale dokáží excelovat i v dalších disciplínách. Vyskytují se v zásadě ve dvou typech – větším, hrubším, vhodném pro delší tratě, a jemnějším, rychlejším pro sprinty.

Evropský saňový pes – záměrným křížením krátkosrstých ohařů, pointrů, chrtů a dnes už i alaskánů, vznikl opravdový specialista, nazývaný také formule I mezi tažnými psy. Pokud jsou mu poskytnuty, stejně jako FI, odpovídající špičkové podmínky, podává nedostižné výkony. Přestože patří historicky mezi nejmladší tažné plemeno, jeho obliba raketově roste. Rychlost a závodní duch ESP nejvíce vyniká na sprintových tratích a v tzv. individuálních sled dog disciplínách, jako je například canicross či bikejöring. Máte-li tedy vrcholné sportovní ambice v tomto směru tak vezte, že evropský saňový pes byl stvořen právě k tomuto účelu. Přitom však mějte na paměti že, jak už bylo napsáno, špičkoví závodníci potřebují špičkovou péči a přístup.

Český horský pes – toto národní plemeno, které u nás v podstatě s mushingem začínalo, jsem si nechal úmyslně na závěr. Jeho budoucnost v tomto sportovním odvětví je značně nejasná. V současné době můžeme na závodech spoře vidat (alespoň pokud vím) pouze jedině spřežení těchto impozantních psů, a to osmispřeží zkušené Vandy Kmochové. Přitom zakladatelé Klubu českého horského psa se snažili vyšlechtit psa všestranného s vlohami nejen pro zápřah, ale i pastevectví, pro rodinu – zkrátka psa do nepohody.

■ **Sibiřský husky v široké škále svých barevných variant.**

Po slavných začátcích v devadesátých letech přišlo období útlumu, které, zdá se, končí. S tím jak začíná být hlad a poptávka po všem českém, přichází snad i lepší doba pro toto národní plemeno. O jeho všestrannosti by určitě mohla dlouze vyprávět několikanásobná mistryně Evropy a světa v canicrossu a ski-jöringu, Soňa Klikarová.

Koníček plný odříkání

Romantické časy jsou ty tam, ale...

Určitě všichni pozorujeme, jak psů, všech možných plemen, kolem nás přibývá. Rozšiřuje se i škála kynologických sportů, které můžeme se svými chlupatými kamarády provozovat. A to je jen dobře, protože pes, který má vhodné zaměstnání, je v dobré kondici a šťastný. To samé platí přeneseně na jeho pána. Individuální sled dog sporty, o kterých bude řeč v dalších dílech, jsou vhodné pro většinu psů a jejich výhodou je především nenáročnost na vybavení.

Mushing neboli jízda se psím spřežením už je koníčkem plným odříkání, náročným na čas a prostory. V naší zemi, kde rok od roku dramaticky houstne zástavba a síť komunikací, rychle ubývá prostoru pro provozování tohoto sportu. Vyjít se zájmovými skupinami jako jsou myslivci, ochranáři, lyžaři, cyklisti také není vždy jednoduché, a to už nemluvíme o sousedech. Romantické a idealistické časy, kdy psí spřežení vzbuzovalo radostný úžas a obdiv, jsou ve většině případů bohužel tytam. Nejedna z musherů už zaslechl větu: „Táhněte na Aljašku!“ Ale abych nekončil příliš pesimisticky. I s tímhle se dá žít a při troše oboustranné tolerance si dobře zajezdit.

Doporučená literatura: Libuše Pečená, Sport psích spřežení od A do Z, nakl. Sobotáles 1994

Vladimír Páral ■

Foto: Thomas Ackermann